

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АВТОСТРАХУВАННЯ»

Ступінь освіти	Магістр
Спеціальність	275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті)
Освітня програма	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)
Тривалість викладання	3, 4 чверті Весняний семестр
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	2 години/тиждень
практичні:	1 година/тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=385>

Кафедра, що викладає Управління на транспорті

Пустовой Сергій Миколайович

Голова правління ПрАТ «Страхова компанія «Дніпро»
(2011-2023 рр.)

Е-mail:

prat_dnipro@ukr.net

1. Анотація до курсу

Автострахування в сучасному розумінні – це цілісна система знань, що охоплює теоретичні, правові та практичні аспекти організації страхового захисту у сфері автомобільного транспорту. Вона базується на вивченні механізмів страхування транспортних засобів, відповідальності водіїв, перевізників, а також захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб при настанні несприятливих подій, пов'язаних з експлуатацією автотранспорту.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо організації, функціонування та правового регулювання системи автострахування, а також забезпечення розуміння ролі страхового захисту у сфері автомобільного транспорту.

Завдання курсу:

- надати теоретичні знання про сутність, функції та принципи страхування у сфері автомобільного транспорту.
- ознайомити студентів з основними видами автострахування, зокрема: обов'язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності; добровільним страхуванням (КАСКО, вантажів, пасажирів тощо); спеціальними видами страхування в логістиці та перевезеннях.
- вивчити правове регулювання автострахування в Україні, міжнародні норми та практики (наприклад, система "Зелена картка").
- сформувати вміння аналізувати страхові ризики, розраховувати страхові платежі та визначати страхову суму.
- навчити оформлювати страхові договори, правильно складати страхові поліси та супровідну документацію.
- виховувати відповідальне ставлення до необхідності страхового захисту в транспортній галузі.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання:

- мати навички формування системи фундаментальних теоретичних знань і практичних навичок у галузі ідентифікації проблем страхування транспортних засобів і різноманітних вантажів;
- виконувати формалізацію та обґрунтовування оформлення страхової документації;
- практично застосовувати алгоритм страхування автотransпортних засобів і вантажів;
- розраховувати тарифи на страхування транспортних засобів, відповідних типів вантажів, проводити алгоритм оформлення відповідної страхової документації згідно законодавчих актів, що регулюють відповідний тип перевезень;
- мати навички розраховувати ризики страхових випадків відповідного типу перевезень, розраховувати відшкодування у разі виникнення дорожньо-транспортних пригод (ДТП).

4. Структура курсу

Вид заняття	Внесок в загальну оцінку, %
Лекції	60
Лекція №1. Основні страхові терміни та визначення. Класифікація страхових послуг. Терміни, які виражають найбільш загальні умови страхування і специфіку страхових відносин. Терміни, які виражають процес	

Вид заняття	Внесок в загальну оцінку, %
формування страхових фондів і резервів. Терміни, які виражають процес і порядок витрачання коштів страхового фонду. Поняття класифікації та її значення. Класифікація страхових послуг за історичними і юридичними ознаками. Класифікація страхових послуг за економічними ознаками.	
Лекція №2. Державне управління страховою діяльністю. Правове регулювання страхової справи в Україні. Правове регулювання страхування автотранспортних засобів в Україні. Правове забезпечення страхування. Структура, завдання та функції органів державного нагляду за страховою діяльністю. Ліцензування страхової діяльності в Україні. Основні законодавчі акти, які регулюють страхову діяльність в Україні. Основні законодавчі акти, які регулюють страхування автотранспортних засобів в Україні. Закон України «Про страхування». Взаємовідносини страховика та держави, страховика та страхувальника в Україні.	
Лекція №3. Правове регулювання страхової справи в країнах Європейського союзу. Правове регулювання страхування автотранспортних засобів в країнах Європейського союзу. Правове забезпечення страхування. Основні законодавчі акти, які регулюють страхову діяльність в країнах Європейського союзу. Основні законодавчі акти, які регулюють страхування автотранспортних засобів в країнах Європейського союзу.	
Лекція №4. Основи методології страхування. Страховий ринок України. Види страхових компаній. Види страхових продуктів. Класифікація страхування за об'єктами. Обов'язкове і добровільне страхування. Основні види продажу страхових продуктів на ринку України. Страховий тариф. Доходи, витрати і прибуток страховика. Фінансова надійність страховика. Страхові резерви. Формування та розміщення (інвестування). Оцінювання платоспроможності страховика. Договори страхування. Поняття, зміст і основні вимоги до страхових договорів. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання. Основні положення складання договорів страхування. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання. Страховий ризик. Страхова сума. Страховий тариф. Страхові ризики. Ризик-менеджмент страхування. Сутність та визначення страхового ризику. Класифікація страхових ризиків. Основні принципи управління ризик-менеджментом страхування. Перестрахування та співстрахування. Сутність і роль перестрахування. Термінологія договорів і дій перестрахування. Методи перестрахування. Форми проведення перестрахування. Особливості перестрахування ризиків у нерезидентів. Співстрахування та механізм його дії.	
Лекція №5. Страхування транспортних засобів. Добровільне страхування автотранспортного засобу (каско страхування). Види страхування автотранспортного засобу. Страхування «АВТО-КАСКО». Страхування «ЗЕЛЕНА КАРТА». Основні положення складання договорів страхування автотранспортних засобів. Тарифи страхування автотранспортного засобу. Загальні положення оцінки автомобілів. Організація оціночної діяльності. Основні терміни та визначення. Методичні підходи і методи оцінки колісних транспортних засобів. Алгоритм оцінювання колісних транспортних засобів.	
Тестова контрольна робота №1	30
Лекція №6. Страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів. Сутність страхування цивільно-правової відповідальності власників автомобілів. Юридичні поняття відповідальності.	

Вид заняття	Внесок в загальну оцінку, %
Страховання цивільно-правової відповідальності власників автомобілів. Страховання цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Страховання цивільної відповідальності перевізника. Страховання цивільної відповідальності підприємств - джерел підвищеної небезпеки. Страховання професійної відповідальності.	
Лекція №7. Страховання вантажу. Страховання вантажу (карго страхування). Основні положення складання договорів страхування вантажу. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання при укладанні договору страхування вантажу. Тарифи карго страхування. Механізм відшкодування збитків при пошкодженні вантажу. Страховання вантажу при здійсненні автомобільних вантажних перевезень на території України. Основні положення складання договорів страхування вантажу при здійсненні автомобільних вантажних перевезень на території України. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання при укладанні договору страхування перевезення вантажу автомобільним транспортом на території України. Тарифи карго страхування здійснення вантажних автомобільних перевезень на території України. Механізм відшкодування збитків за пошкодження вантажу.	
Лекція №8. Страховання вантажу при здійсненні автомобільних вантажних перевезень в міжнародному сполученні. Основні положення складання договорів страхування вантажу при здійсненні автомобільних вантажних перевезень в міжнародному сполученні. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання при укладанні договору страхування перевезення вантажу автомобільним транспортом в міжнародному сполученні. Тарифи карго страхування здійснення вантажних автомобільних перевезень в міжнародному сполученні. Механізм відшкодування збитків за пошкодження вантажу.	
Лекція №9. Страховання вантажу при здійсненні мультимодальних вантажних перевезень в міжнародному сполученні. Основні положення складання договорів страхування вантажу при здійсненні мультимодальних вантажних перевезень в міжнародному сполученні. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання при укладанні договору страхування мультимодального перевезення вантажу в міжнародному сполученні. Тарифи карго страхування здійснення вантажних мультимодальних перевезень в міжнародному сполученні. Механізм відшкодування збитків за пошкодження вантажу.	
Лекція №10. Страховання пасажирів при здійсненні автомобільних пасажирських перевезень. Основні положення складання договорів страхування пасажирів при здійсненні автомобільних пасажирських перевезень. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання при укладанні договору страхування перевезення пасажирів автомобільним транспортом. Тарифи страхування здійснення пасажирських автомобільних перевезень. Механізм відшкодування збитків у разі ДТП.	
Тестова контрольна робота №2	30
Практичні заняття	40
Практичне заняття №1. Заповнення полісу обов'язкового страхування автоцивільної відповідальності водіїв. Розрахунок страхових платежів за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. <i>Звіт з виконання практичної</i>	10

Вид заняття	Внесок в загальну оцінку, %
<i>роботи №1</i>	
Практичне заняття №2. Розрахунок розмірів страхових внесків при обов'язковому страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та оформлення полісу автоцивільної відповідальності. Заповнення полісу «ЗЕЛЕНА КАРТА», «АВТО-КАСКО». <i>Звіт з виконання практичної роботи №2</i>	10
Практичне заняття №3. Розрахунок страхових ризиків, які пов'язані з транспортним процесом перевезення пасажирів і вантажів. Оформлення договору страхування перевезення вантажу автомобільним транспортом на території України. <i>Звіт з виконання практичної роботи №3</i>	10
Практичне заняття №4. Оформлення договору страхування перевезення вантажу автомобільним транспортом в міжнародному сполученні. Оформлення договору страхування мультимодального перевезення вантажу в міжнародному сполученні. <i>Звіт з виконання практичної роботи №4</i>	10
Загальна кількість	100

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office365. Комп'ютерне та мультимедійне обладнання.

Дистанційна платформа Moodle, Microsoft Office 365 та MS Office Teams.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90–100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 7-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі двох контрольних тестових робіт розроблених в додатку «Forms» (Office 365), кожна з яких містить тестові закриті запитання з однією вірною відповіддю, максимальна кількість по 30 балів за кожну. Загалом за дві контрольні тестові роботи отримується **максимум 60 балів**, тобто 60% від оцінки за дисципліну.

Практичні роботи (чотири практичні роботи – у вигляді індивідуального завдання з кожної, розподіл % див. в таблиці розділу 4) виконуються у письмовому вигляді (звіт з кожної практичної роботи оцінюється в межах 100 балів, загалом всі практичні враховуються, як 40%. У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується **максимум 40 балів**.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Максимальне оцінювання поточного контролю в балах:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
60	40	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (диференційний залік)** під час тижня контрольних заходів відповідно до графіка навчального процесу.

Диференційний залік проводиться у вигляді комплексної контрольної **тесту**, який включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. **Тест** складається з **20 тестових завдань** з чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 3 бали (**разом 60 балів**) та **4 тестових завдань** з практичної частини, кожне з запитань оцінюється максимум у 10 балів (**разом 40 балів**), причому:

- 10 бали – відповідність еталону;
- 9 бали – відповідність еталону з незначними помилками;
- 6 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкрито;
- 4 бал – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за відкриті та закриті тести додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <https://cutt.ly/IBesJEc>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану корпоративну університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання підсумкового оцінювання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять. З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2024-2025 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

7.6. Бонуси. За участь у конференціях, семінарах, публікацію наукових статей здобувач вищої освіти отримує **5 балів** в межах 100 балів.

8 Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Закон України "Про страхування" від 7 березня 1996 року // [Електронний ресурс], – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>

2. Закон України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" // [Електронний ресурс],

–Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1961>.

3. Постанова КМУ «Про порядок і умови проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів» // Україна - Бізнес. - 1996. - 24 жовт.

4. Постанова КМУ «Положення про Моторне (транспортне) страхове бюро» // Україна-Бізнес. – 1996. – 24 жовт.

5. Розпорядження: про затвердження ліцензійних умов провадження обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів / Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України - 23.12.2004 р.

6. Розпорядження: про затвердження зразка типового поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів на умовах міжнародної системи автострахування "Зелена картка" / Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України - N 529, 01.07.2010.

7. Аранчій В.І., Остапенко О.М., Остапенко Т.М. Страховий менеджмент: Навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2018. 252 с.

8. Рябенко Г. М., Сіренко Н. М., Кравченко А. С. Страхування : навчальний посібник. Миколаїв : МНАУ, 2014. 429 с.

9. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.

10. Русул Л. В., Федішин М. П., Лаврук Н. А. Страхування: від теорії до практики : навчальний посібник. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. 288 с.

11. Горбач Л.М., Кадебська Е.В. Страхування: Підручник. Київ: Кондор, 2018. 544 с.

12. Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування: Навч. посіб. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.

13. Журавльова Т.О., Дем'янчук М.А. Страхування: Навч. посіб. Одеса, 2017. 296 с.

14. Попова Л.В., Марич М.Г., Федішин М.П. Міжнародне страхування: Навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 184 с.

15. Русул Л.В. Ризик-менеджмент у страхуванні: Навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. 83 с.

16. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.

Додаткові

1. Програми страхування автотранспортних засобів ВАТ УСК «Дженералі Гарант» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.generaligarant.ua/>.

2. Програми страхування автотранспортних засобів СК «Провідна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://providna.com.ua/>.

3. Програми страхування автотранспортних засобів СК «Оранта» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oranta.ua/ukr/main.php>.

4. Програми страхування автотранспортних засобів СК «АХА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://axa-ukraine.com/>.

5. Програми страхування автотранспортних засобів СК «Українська страхова група» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukringroup.com.ua/>.

Інтернет-ресурси

1. <http://zakon4.rada.gov.ua>. Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.mon.gov.ua> . Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
3. <http://www.menr.gov.ua>. Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля України
4. www.irbis-nbuv.gov.ua. Наукова періодика України. Бібліотека ім. В. Вернадського